

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘

ความเป็นมา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถานและการบริหารงานวิชาการของราชบัณฑิตยสถานให้แพร่หลายแก่วงวิชาการของประเทศและประชาชนทั่วไปมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้การบริหารงานวิชาการดังกล่าวมีความเป็นอิสระ คล่องตัว สอดคล้องกับลักษณะขององค์การปราชญ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๔๔

ทั้งนี้ เนื่องจากการให้บริการของราชบัณฑิตยสถานในปัจจุบัน ยังตอบสนองต่อกลุ่มผู้รับบริการได้ไม่ทั่วถึงเพียงพอ และไม่สามารถรักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ได้ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อยและต้องปฏิบัติภารกิจทั้งด้านการสร้างองค์ความรู้และการให้บริการทางวิชาการ จึงเห็นควรให้แยกงานทั้งสองด้านออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ทันเวลา จึงได้ตราพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้น โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ มีดังนี้

พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐ ก วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรเปลี่ยนชื่อ “ราชบัณฑิตยสถาน” เป็น “ราชบัณฑิตยสภา” อันเป็นชื่อเดิมที่ใช้เรียกสืบมานับแต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๙ เพื่อเฉลิมพระเกียรติยศในโอกาส ๑๒๐ ปี พระบรมราชสมภพ รวมทั้งปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถานและการบริหารงานวิชาการของราชบัณฑิตยสถานให้แพร่หลายแก่วงวิชาการของประเทศและประชาชนทั่วไปมากยิ่งขึ้น ประกอบกับให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสมาชิกราชบัณฑิตยสภา เพื่อเป็นประโยชน์แก่สมาชิกราชบัณฑิตยสภาและกำหนดให้รายได้ที่ราชบัณฑิตยสภาได้รับจากการให้บริการทางด้านวิชาการและการจัดการศึกษาอบรมสามารถนำไปใช้จ่ายในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

๑. กำหนดให้ราชบัณฑิตยสภาเป็นสถานที่บำรุงสรรพวิชาซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาขึ้น มีวัตถุประสงค์ที่จะค้นคว้า และวิจัย เพื่อเผยแพร่ ส่งเสริม แลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนา อนุรักษ์ และให้บริการทางวิชาการให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน (มาตรา ๖)

๒. กำหนดให้สำนักงานราชบัณฑิตยสภาเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา ๗)

๓. กำหนดให้สำนักงานราชบัณฑิตยสภามีอำนาจหน้าที่ค้นคว้า วิจัย และบำรุงสรรพวิชา แล้วนำผลงาน ที่ได้สร้างสรรค์ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ทางวิชาการกับองค์การปราชญ์และสถาบันทางวิชาการอื่น ๆ ให้ความเห็น คำแนะนำ และคำปรึกษา ทางวิชาการแก่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี จัดการศึกษาอบรมและพัฒนาทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาไทย ภาษาไทยถิ่น และสาขาวิชาต่าง ๆ ให้บริการทางวิชาการแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของเอกชนและประชาชน ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรม สารานุกรม อักษรานุกรม อนุกรมวิธาน การบัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิชาการภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยและงานวิชาการอื่น ๆ กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทย มิให้แปรเปลี่ยนไปในทางที่เสื่อม จัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ และสิทธิประโยชน์อื่นแก่สมาชิกราชบัณฑิตยสภา (มาตรา ๘)

๔. กำหนดให้แบ่งงานทางวิชาการของราชบัณฑิตยสภาออกเป็นสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง สำนักวิทยาศาสตร์ และสำนักศิลปกรรม (มาตรา ๙)

๕. กำหนดให้การกำหนดประเภทวิชาในแต่ละสำนัก และการแบ่งประเภทวิชาออกเป็นสาขาวิชาให้ ทำเป็นข้อบังคับราชบัณฑิตยสภา โดยข้อบังคับราชบัณฑิตยสภาให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑)

หมวด ๒ สมาชิก

๑. กำหนดให้ราชบัณฑิตยสภาประกอบด้วยสมาชิก ๓ ประเภท คือ ภาคีสมาชิกราชบัณฑิต และ ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (มาตรา ๑๒)

๒. ภาคีสมาชิกจะต้องมีคุณสมบัติ ไม่มีลักษณะต้องห้าม และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และได้ สมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกของสำนักใดสำนักหนึ่ง และสำนักนั้นได้มีมติรับเป็นภาคีสมาชิกแล้ว (มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕)

๓. ราชบัณฑิต ได้แก่ ภาคีสมาชิกซึ่งนายกรัฐมนตรีจะได้นำความกราบบังคับทูลเพื่อทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตในประเภทวิชาสาขาใดสาขาหนึ่งในหน้าที่ของ ราชบัณฑิตยสภาโดย คำแนะนำของราชบัณฑิตยสภา (มาตรา ๑๗)

๔. ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีชื่อเสียงเกียรติคุณดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ใน ประเภทวิชาสาขาใดสาขาหนึ่งในหน้าที่ของราชบัณฑิตยสภาและได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติงานทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์แก่กิจการของราชบัณฑิตยสภา ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะได้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์โดยคำแนะนำของราชบัณฑิตยสภา มาตรา ๑๙)

๕. กำหนดสิทธิและประโยชน์ของสมาชิกราชบัณฑิตยสภา ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๐)

๑) ภาคีสมาชิก มีสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับเงินอุปการะ สวัสดิการการสงเคราะห์สิทธิประโยชน์อื่น และประดับเข็มเครื่องหมายตามระเบียบราชบัณฑิตยสภาและเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นหรือ อภิปรายในการประชุมสำนักหรือการประชุมราชบัณฑิตยสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

๒) ราชบัณฑิต มีสิทธิที่จะได้รับเงินอุปการะ สวัสดิการ การสงเคราะห์ และสิทธิประโยชน์อื่นและ ประดับเข็มเครื่องหมายตามระเบียบราชบัณฑิตยสภา ได้รับความยกย่องในงานพระราชพิธี งานพิธี หรือสโมสร สันนิบาตของทางราชการเสมอด้วยข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดี

๓) ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มีสิทธิประดับเข็มเครื่องหมายตามระเบียบราชบัณฑิตยสภา และได้รับความยกย่องในงานพระราชพิธี งานพิธี หรือสโมสรสันนิบาตของทางราชการเสมอด้วยข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดี รวมทั้งเข้าร่วมประชุมในการประชุมราชบัณฑิตยสภาในฐานะที่ปรึกษา

๖. กำหนดให้มีกองทุนสวัสดิการสมาชิกราชบัณฑิตยสภาขึ้นเพื่อสะสมทุนและใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ และสิทธิประโยชน์อื่นแก่สมาชิกราชบัณฑิตยสภา โดยมีที่มาของรายได้จากเงินค่าธรรมเนียมสมาชิก บรรดารายได้ที่ราชบัณฑิตยสภาได้รับจากการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการให้บริการทางวิชาการและการจัดการศึกษาอบรมและพัฒนาทางวิชาการ รายรับจากการจัดกิจกรรม หรือการจัดบริการของกองทุนสวัสดิการ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้รายได้อื่น และดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนฯ โดยรายได้ของกองทุนสวัสดิการสมาชิกราชบัณฑิตยสภา ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกำหนดให้การบริจาคให้แก่กองทุนสวัสดิการสมาชิกราชบัณฑิตยสภาได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ (มาตรา ๒๑)

หมวด ๓ ราชบัณฑิตยสภา

๑. กำหนดให้ราชบัณฑิตยสภา ประกอบด้วย นายกราชบัณฑิตยสภาซึ่งมาจากการเลือกของราชบัณฑิตเป็นนายกสภา อุปนายกราชบัณฑิตย์ซึ่งมาจากการเลือกของราชบัณฑิตจำนวนสองคนเป็นอุปนายกสภา และราชบัณฑิตทุกคนเป็นกรรมการสภาให้เลขาธิการราชบัณฑิตยสภาเป็นเลขานุการสภา และรองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภาเป็นผู้ช่วยเลขานุการสภา (มาตรา ๒๔)

๒. กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกราชบัณฑิตยสภา และอำนาจหน้าที่ของอุปนายกราชบัณฑิตยสภา เกี่ยวกับการดำเนินการในงานของราชบัณฑิตยสภา และกำหนดให้นายกราชบัณฑิตยสภาและอุปนายกราชบัณฑิตยสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับเลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ (มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

๓. กำหนดให้ราชบัณฑิตยสภา มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายในการดำเนินงานด้านวิชาการ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดประเภทวิชาของสำนักและการแบ่งวิชาแต่ละประเภทออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง การรวมหรือการแยกสำนัก พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกข้อบังคับ และระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของราชบัณฑิตยสภา เลือกนายกราชบัณฑิตยสภา อุปนายกราชบัณฑิตยสภา รวมทั้งมีมติให้ความเห็นชอบในการเสนอแต่งตั้งราชบัณฑิตและราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ พิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการของราชบัณฑิตยสภา ตามที่นายกราชบัณฑิตยสภาเสนอ ออกข้อบังคับว่าด้วยการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการให้บริการทางวิชาการและการจัดการศึกษาอบรมและพัฒนาทางวิชาการและข้อบังคับอื่น (มาตรา ๓๑)

๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการทางวิชาการของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาประจำสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกราชบัณฑิตยสภา เพื่อดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (มาตรา ๓๖)

๕. กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสำนักงานบัณฑิตยสภา และให้มีอำนาจหน้าที่เชื่อมประสานให้มีการปฏิบัติตามทิศทางและนโยบายที่ราชบัณฑิตยสภา กำหนด ให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางวิชาการและบริหารแก่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา กู้ยืมเงินหรือทรัพย์สินที่ราชบัณฑิตยสภาเสนอให้นำเข้าพิจารณาในราชบัณฑิตยสภา และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชบัณฑิตยสภามอบหมาย (มาตรา ๓๗)

๖. กำหนดให้มีเลขาธิการราชบัณฑิตยสภาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา และปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ หรือคำสั่งของ

ราชบัณฑิตยสภา นายกราชบัณฑิตยสภา และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการสำนักงานราชบัณฑิตยสภา และให้มี
รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภาเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วย (มาตรา ๓๘)

บทเฉพาะกาล

๑. กำหนดให้ภาคีสมาชิก ราชบัณฑิต และราชบัณฑิตยกิจติมศักดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่
พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นภาคีสมาชิก ราชบัณฑิตหรือราชบัณฑิตยกิจติมศักดิ์
แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๙)

๒. กำหนดให้คณะกรรมการต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถานซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงเป็นคณะกรรมการของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาตามพระราชบัญญัตินี้
(มาตรา ๔๐)

๓. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกราชบัณฑิตยสถาน อุปนายกราชบัณฑิตยสถาน ประธานสำนัก
และเลขานุการสำนัก เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน และรองเลขาธิการราชบัณฑิตยสถานอยู่ในวันที่
พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้น
จากราชการ แล้วแต่กรณี (มาตรา ๔๑)

๔. กำหนดให้ระเบียบ ระเบียบการ และประกาศที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีข้อบังคับ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ (มาตรา ๔๒)

นางธิดารัตน์ อุ่นจันทร์ / จัดทำ